

شورای عالی آموزش و پرورش و جدول دروس مصوب به شمار می آید.

۲ فلسفه وجودی، ضرورت، چیستی و وجوه مفید برنامه ویژه مدرسه چیست؟

برنامه ویژه مدرسه فرصتی را فراهم می کند که مدیریت های مدارس در مقام «برنامه ریز درسی» برای بخش معینی از زمان آموزش رسمی قرار گیرند، و این خود زمینه های زیر را رشد و پرورش می دهد:

الف. نزدیک شدن آموزش ها به نیازهای عینی و خواست های دانش آموزان و والدین آنها؛

ب. بهره گیری و استفاده از موقعیت های منطقه ای در آموزش و احیای فرصت های قابل استفاده در فضای یادگیری؛

پ. رشد دادن و ارتقا بخشیدن به سطح مدیریت و کارکنان مدرسه از سطح مجری صرف برنامه های درسی به سطح طراح و سازمان دهنده برنامه درسی؛

ت. فراهم ساختن فضای انتخاب برای دانش آموزان و ایجاد زمینه برای توجه به جنبه انفرادی آموزش؛

ث. به میدان فراخواندن والدین - به ویژه والدین مشارکت جو و توانمندتر - در پیشنهاد دادن موضوع، طراحی برنامه، سازماندهی و اجرا، و ارزشیابی برنامه و پشتیبانی از آن در همه مراحل که موجب می شود آنها بیشتر احساس مؤثر و مفید بودن بنمایند؛

ج. ارتقای نگاه به مدرسه و تلقی مدرسه به منزله «محور توسعه محله و شاخص بالندگی آن» یعنی محله برای مدرسه، مدرسه برای محله.

۳ چشم انداز مدرسه مجری و حامی برنامه ویژه مدرسه چیست؟

چنین مدرسه های علاوه بر ارائه برنامه درسی رسمی و متمرکز، برای طول سال تحصیلی خود برنامه ریزی درسی ویژه ای را تدارک می بینند و در این زمینه سعی می کند که محیط یادگیری غنی تر، رشد دهنده تر و مفیدتری را برای دانش آموزان خود فراهم سازد. مدیر چنین مدرسه ای، برنامه درسی در سطح مدرسه را یک فرصت فکورانه، همراه با آزادی عمل می داند که مجال را برای بروز توانمندی ها و خلاقیت های نهفته و در نتیجه رضایتمندی بیشتر خود او، همکارانش، دانش آموزان و اولیای ایشان فراهم می سازد، نه اینکه بار اضافه ای بر دوش او نهاده شده است و او باید علاوه بر کارهای عادی با دلتنگی و اجبار، لاقط به صورت صوری

۲۵ پرسش و پاسخ درباره برنامه ویژه مدرسه

به منظور تحقق شیوه نامه اجرایی

راهکار ۵-۵ سند تحول بنیادین و ۲-۱۳

برنامه درسی ملی

۱ برنامه ویژه مدرسه، و به عبارت دیگر برنامه درسی سطح مدرسه، به چه معناست و چه ایده کلی را مطرح می کند؟

برنامه ویژه مدرسه، در مقام اجرا، به مدرسه (مدیریت و شورای مدرسه) اختیار می دهد که برای زمانی معینی از برنامه درسی رسمی مدرسه - که هم اکنون مجموعاً ۵۰ تا ۱۰۰ ساعت در سال تعیین شده است - طبق ضوابط و چارچوبی معین، درس ها یا فعالیت های جدیدی را برنامه ریزی کند و خود آن را برای دانش آموزان مدرسه به اجرا در آورد.

ایده کلی این برنامه لزوم بودن دو سطح برنامه درسی در مدرسه می باشد. یکی برنامه درسی اصلی که متمرکز است و در سطح کشور مسئولیت رشد و پرورش عام دانش آموزان را بر عهده دارد. و بیش از ۹۵ درصد ساعات آموزش را به خود اختصاص می دهد. دوم برنامه درسی سطح مدرسه که امکان ویژه سازی آموزش را بر اساس نیازسنجی داخلی مدرسه و سنجش امکانات بالفعل و بالقوه آن در محیط اجتماعی مدرسه فراهم می سازد.

برنامه ویژه مدرسه گرچه جزء برنامه درسی مشترک ملی نیست اما به طور مطلق اختیاری نیست، یعنی در حد ساعات تعیین شده جزء الزامات نظام آموزشی و مصوبات

آن را انجام دهد.

۱۴ برنامه ویژه مدرسه چه چیز نیست؟

این برنامه مطلقاً به معنای برگزاری کلاس‌هایی برای ترمیم یا تقویت دروس هفتگی، یعنی اجرای کلاس‌های کمک آموزشی و کمک درسی، حل تمرین، رفع اشکال، تیزهوشان، آموزش زبان خارجی، آمادگی برای امتحانات نهایی و المپیادهای علمی، کنکور و مشابه آن نیست. همچنین اجرای برنامه‌های جشنواره‌ای عمومی مانند جشنواره‌های ورزشی و هنری را به سختی می‌توان به عنوان برنامه درسی ویژه مدرسه تلقی نمود.

برنامه‌های مناسبی و تبلیغی را نیز، فقط هنگامی که دارای برنامه و بار آموزشی قصد شده و معین باشند، می‌توان به عنوان برنامه ویژه مدرسه در نظر گرفت.

مسابقاتی مانند مشاعره، مسابقات آزمایشگاهی، سرود، عکاسی و نمایش فقط هنگامی قابل ارائه در برنامه ویژه مدرسه هستند که دارای جلسات آموزشی نیز باشند.

۱۵ آیا چنین برنامه‌ای در ایران یا کشورهای دیگر

جهان سابقه دارد؟

در کشورهای مختلف جهان طیف گسترده‌ای از برنامه‌های درسی، از تمرکز کامل تا کاملاً غیر متمرکز وجود دارد. در کشورهای دارای نظام کاملاً متمرکز، هم برنامه درسی و هم مواد آموزشی از جمله کتاب درسی به‌طور کامل در اختیار مدارس قرار می‌گیرند و معلمان، حداکثر تنها در مقام اجرا، می‌توانند در مقام مجری فکور ایفای نقش نمایند. البته در بعضی از این کشورها، تنها برنامه درسی به مدارس ابلاغ می‌شود و تدارک مواد آموزش بر عهده معلمان است. این تدارک گاهی از طریق انتخاب کتاب‌های تولید شده توسط ناشران و گاهی از طریق تولید مستقیم مواد آموزشی توسط معلمان انجام می‌شود.

در کشورهای دارای نظام غیر متمرکز نه برنامه درسی خاصی به مدارس ارسال می‌شود و نه مواد آموزشی خاصی در اختیار آن‌ها قرار می‌گیرد. بلکه شورای مدرسه و معلمان هستند که تدارک محتوای یادگیری را به‌طور کامل برعهده دارند.

اما در بیشتر کشورهای جهان ترکیبی از دو نوع برنامه درسی متمرکز و غیرمتمرکز دیده می‌شود. در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (بند ۵-۵) و برنامه درسی ملی ایران (ماده ۱۳) نیز چنین الگویی ارائه شده است.

لازم به ذکر است که، در مقام عمل، بسیاری از مدارس

غیردولتی و بعضی از مدارس دولتی کشورمان تجربه‌ای طولانی در برنامه‌های ویژه مدرسه را در کارنامه خود دارند. این برنامه‌ها معمولاً با عناوینی مانند پروژه‌های علمی و آموزشی، سمینارهای ارائه فعالیت‌های پژوهشی، نمایشگاه‌های هنری، کلاس‌های ویژه و فوق برنامه به اجرا در می‌آیند.

۱۶ زمینه‌های محتوایی برای ارائه برنامه ویژه مدرسه وجود دارد و چه نوع برنامه‌هایی قابلیت ارائه دارد؟

به‌طور کلی هر برنامه‌ای که در رشد دانش‌آموزان در ساحت‌های شش‌گانه رشد و تربیت، یعنی رشد اعتقادی و دینی و اخلاقی، رشد علمی و فناورانه، رشد سیاسی و اجتماعی، رشد هنری و زیبایی‌شناسانه، رشد زیستی و بدنی، و رشد اقتصادی و حرفه‌ای و معیشتی دانش‌آموزان مؤثر واقع شود، امکان ورود به برنامه ویژه مدرسه را دارد. به عبارت عملی‌تر، برنامه‌های هم‌راستا و حامی حوزه‌های تربیت و یادگیری یازده‌گانه برنامه درسی ملی، یعنی حوزه دینی، قرآن و عربی، حوزه علوم تجربی، حوزه فرهنگ و هنر، و ... می‌توانند زمینه طراحی و ارائه برنامه ویژه مدرسه قرار بگیرند.

بر این اساس، تنوع بسیاری، هم در موضوع برنامه‌ها، هم در انتخاب قالب و چگونگی اجرای آن‌ها، و هم در عوض، رسانه‌های یادگیری و مواد آموزشی به وجود می‌آید. موضوعاتی مانند آموزش یک هنر، یک حرفه، یک موضوع علمی، یک مهارت، یک آیین و سنت محلی، یک مبحث اعتقادی، یک ویژگی محلی و منطقه‌ای، یک دوره تاریخی، یک مکتب فکری یا سیاسی یا اجتماعی، یک رشته ورزشی، یک مسئله زیست‌محیطی، یک معضل اجتماعی، یک میراث فرهنگی و ... می‌توانند بستر یادگیری جدید، مفید، کاربردی و جذابی را فراهم کنند.

از نظر نحوه عمل یا اجرا هم گستره وسیعی از فعالیت وجود دارد؛ از یک بازدید یک ساعته تا یک کارگاه عملی یک ساله، از یک کلاس معمولی تا یک فعالیت پروژه‌ای تمام عیار، از یک ارائه مستقیم تا یک کار پژوهشی دانش‌آموزی، از یک فعالیت انفرادی تا یک کارگروهی سازمان‌دهی شده.

به لحاظ رسانه‌های یادگیری و مواد آموزشی نیز با تنوع فراوانی روبه‌رو هستیم. نه تنها استفاده از شیوه‌ها و امکانات اولیه آموزش مانند کتاب، جزوه و حتی محتوای شفاهی همچنان مورد تأیید و تأکید است. بلکه استفاده از

امکانات نو پدید مانند نمایش فیلم و استفاده از محیط‌های چندرسانه‌ای نیز در اختیار طراحان دوره‌ها قرار دارد.

۷ برنامه درسی ویژه، در سطح مدرسه شامل چه عوامل و عناصری می‌شود؟

الف. عنوان برنامه و توصیف کلیت آن؛

ب. هدف برنامه؛

پ. محتوای برنامه؛

ت. حجم زمانی و چگونگی زمان‌بندی اجرا؛

ث. گروه مخاطبان و نحوه انتخاب، اندازه گروه؛

ج. نحوه برگزاری، اعم از کلاس، کارگاه، پروژه، سمینار، بازدید، کار عملی و ...؛

چ. مواد و رسانه‌های یادگیری؛

ح. فضا، امکانات، ابزارها و وسایل و تجهیزات مورد نیاز؛

خ. مجری یا مجریان برنامه؛

س. عملکرد مورد انتظار پس از اجرای برنامه و نحوه ارزشیابی؛

ش. نحوه ارتباط و اتصال برنامه به حوزه‌های تربیت و یادگیری برنامه درسی ملی و مأموریت و اهداف دوره تحصیلی (و ارتباط و انسجام با دروس دوره تحصیلی در صورت وجود)

۸ چه راه‌هایی برای ارتقای کیفیت برنامه ویژه وجود دارد؟

الف. انتخاب موضوعات مفید و برآمده از خواست‌سنجی و نیازسنجی دانش‌آموزان و خانواده‌ها، به‌طوری که مرتبط با زندگی واقعی آن‌ها باشد؛

ب. استفاده از امکانات محلی اعم از منابع انسانی، منابع مادی و ...؛

پ. برگزاری فعالانه و خلاقانه برنامه در عمل؛

ت. داشتن برون‌داد یا محتوای مفید و قابل توجه؛

ث. تلفیق رشته‌ها و موضوعات با یکدیگر و به ویژه توجه به وجود وجه هنری برنامه‌های ارائه شده؛

ج. به‌کارگیری سازوکارهای مؤثر در ترغیب معلمان به مشارکت جدی در برنامه.

۹ نحوه اختصاص زمان برای اجرای برنامه ویژه مدرسه چگونه است؟

تخصیص ۵۰ تا ۱۰۰ ساعت آموزش برنامه ویژه برای هر مدرسه، از اختیارات مدرسه است و توسط مدیریت مدرسه برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود.

براساس مصوبه ماده ۱۳ برنامه درسی ملی، مجموع ساعت‌های درس دوره دوم متوسطه نظری، در هر سال، برابر ۱۲۹۵ ساعت است که در قالب ۳۷ هفته و هر هفته ۳۵ ساعت برنامه‌ریزی می‌شود. این حجم برای شاخه‌های فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش تا ۴۰ ساعت در هفته قابل افزایش است. ۳۷ هفته موردنظر همه هفته‌های سال تحصیلی را، از اول مهرماه تا آخر خرداد (به‌جز دو هفته تعطیلات نوروزی) در برمی‌گیرد، و از این میان، چون به‌طور معمول تقریباً ۶ هفته از این زمان صرف امتحانات نیم‌سال اول و دوم می‌شود، در مجموع حدود ۳۱ هفته آموزشی فعال باقی می‌ماند. بر این اساس، برنامه‌ریزان و مؤلفان کتاب‌های درسی، کتاب‌ها را به گونه‌ای طراحی کرده‌اند که آموزش هر درس در حدود ۲۸ هفته به پایان برسد. با این حساب حدود ۳ هفته، برابر با حدود ۱۰۰ ساعت، برای سازماندهی برنامه ویژه مدرسه باقی می‌ماند.

بدین ترتیب مدرسه می‌تواند ساعات برنامه ویژه مدرسه را نیز در ضمن برنامه هفتگی، سامان دهد. مدرسه همچنین آزادی عمل دارد که در طراحی برنامه خود، بخشی از برنامه ویژه مدرسه را در ساعات غیررسمی، مانند بعدازظهر روزهای عادی، روزهای پنجشنبه و جمعه و حتی تعطیلات برگزار نماید. به‌طوری که مجموع ساعات این برنامه از ۱۰۰ ساعت تجاوز ننماید.

۱۰ انتخاب عنوان‌ها و سازماندهی محتوای برنامه ویژه چگونه و توسط چه کسی صورت خواهد گرفت؟

انتخاب عناوین برنامه‌های ارائه شده، و نیز هدف، محتوا و سرفصل‌های هر برنامه را شورای مدرسه با هدایت و مسئولیت مدیر مدرسه انجام می‌دهد.

بدیهی است هر یک از معلمان یا اولیا یا افراد حقیقی و متخصص بیرونی و نیز مؤسسات حقوقی دولتی و غیردولتی می‌توانند پیشنهاددهنده اجرای یک برنامه آموزشی در مدرسه باشند، اما تصمیم‌گیری نهایی با شورای مدرسه است. شورای مدرسه همچنین می‌تواند نسبت به سفارش طراحی و اجرای برنامه‌های خاص مورد نظر خود به افراد ذیصلاح اقدام نماید.

۱۱ تأیید و اجرای برنامه ویژه برعهده کیست؟

تأیید برنامه‌ها و مسئولیت رعایت چارچوب‌های مصوب و ابلاغی برعهده مدیر مدرسه به عنوان رییس شورای

مدرسه است و او باید تنها پس از اجرا گزارش کار را به اطلاع مسئولان ذیربط در اداره آموزش و پرورش برساند.

۱۲ بایدها و خطوط قرمز این برنامه چیست؟

الف. رعایت سیاست‌های مصوب نظام در عرصه‌های فرهنگی و توجه به ارزش‌های دینی، انقلابی و اخلاقی؛
ب. پرهیز از برنامه‌هایی که می‌توانند حساسیت برانگیز و حاشیه‌زا باشند؛
پ. کلاس‌های تقویتی دروس رسمی به مثابه برنامه ویژه مدرسه تلقی نشود.

۱۳ مدیریت تأمین منابع مالی و پشتیبانی، امور اجرایی، نیروی انسانی و ... برعهده کدام بخش است؟

دوره‌های ویژه مدرسه با مدیریت و اختیارات داخلی مدرسه سازماندهی و اجرا می‌شود. در این راستا مدیر مدرسه با همراهی انجمن اولیا و مربیان باید کار را به گونه‌ای دنبال نماید که در شرایط خاص آن مدرسه قابلیت اجرا داشته باشد.

در مدارس فاقد امکانات مالی باید بر روی طراحی و اجرای برنامه‌های کم‌هزینه یا بی‌هزینه متمرکز شد، که از جمله استفاده از معلمان علاقه‌مند برای آموزش و دیگر افراد داوطلب برای تهیه امکانات است. خلق امکانات یکی از ملاک‌های توانمندی و کارآیی مدیریت محسوب می‌شود. روشن است که کارآیی یک سیستم امری مطلق نیست و با توجه به شرایط و امکانات سنجیده می‌شود.

۱۴ ویژگی‌ها و صلاحیت‌های معلم در برنامه ویژه چیست؟

همه کسانی که در طراحی و اجرای برنامه ویژه مدرسه مشارکت دارند باید از صلاحیت‌های عمومی، تخصصی و اخلاقی معلمی برخوردار باشند. تشخیص این موضوع بر عهده مدیر مدرسه است.

۱۵ ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و کارنامه پایانی

نوبت اول و دوم در این برنامه چه جایگاهی دارد؟
عناوین فعالیت‌های انجام شده توسط هر دانش‌آموز، همراه با ثبت چگونگی عملکرد او (در مقیاس کیفی و کمی) در کارنامه جداگانه‌ای تنظیم می‌شود و خلاصه آن، به ترتیبی که معین خواهد شد، در ذیل عنوان درسی «برنامه ویژه مدرسه» در کارنامه دانش‌آموز ثبت خواهد شد.

۱۶ نظارت، ارزشیابی عملکرد، پایش، تشویق و تقدیر و ... چگونه و توسط چه کسانی صورت خواهد گرفت؟

نظارت، ارزشیابی عملکرد و تشویق و تقدیر از طراحان و مجریان برنامه و نیز حامیان و دانش‌آموزان در توسط مدیر مدرسه انجام می‌شود. و همین کار در مورد مدیران و شوراهای مدارس توسط اداره آموزش و پرورش مربوط، براساس کیفیت گزارش ارائه شده توسط مدرسه، و تحت عناوینی مانند «طرح تعالی مدیریت مدرسه» و مانند آن، از سطح منطقه تا سطح ملی، انجام می‌شود.
این نظارت باید قاعده‌ای برای اشاعه ایده‌ها و تجربیات در سطح ملی منجر شود.

۱۷ نحوه مشارکت انجمن اولیا و مربیان و نیز هر یک از اولیای دانش‌آموزان در این برنامه چگونه است؟

اولیای دانش‌آموزان و جامعه خیرین حامی مدرسه می‌توانند در مقام پیشنهاددهنده، ارائه‌کننده، دستیار اجرایی، حامی و پشتیبان و تأمین‌کننده منابع مادی و مالی و فراهم کردن امکانات ایفای نقش نمایند. در این صورت اجرای فعالیت‌های برنامه ویژه مدرسه از قوت فوق‌العاده‌ای برخوردار می‌شود. اولیای دانش‌آموزان نیز در مقام پیشنهاددهنده می‌توانند موضوعات مورد نظر خود را از طریق انجمن مدرسه به مدیریت و شورای مدرسه اعلام نمایند. و حتی اگر افراد مناسبی را به عنوان مدرس می‌شناسند معرفی کنند.

۱۸ وظایف قانونی معاونت‌های وزارت آموزش و پرورش در خصوص برنامه ویژه چیست؟

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وظیفه طراحی چارچوب فکری برنامه ویژه مدرسه را بر عهده دارد. معاونت آموزشی مسئول پایش و مراقبت از اجرای برنامه است و نقش اصلی را برعهده دارد. آموزش مدیران و معاونان مدارس وظیفه مرکز نیروی انسانی وزارت است که با همکاری سازمان پژوهش و معاونت آموزش متوسطه انجام می‌شود. معاونت پرورشی نیز با بسیج کردن نیروهای خود و تغذیه فکری ایشان و به‌کارگیری تجربه انباشته خود در برنامه‌ریزی و اجرای فعالیت‌ها باید نقش مؤثر خود را ایفا نماید.

۱۹ امکانات و محدودیت‌های اجرای برنامه چیست؟

مهم‌ترین امکان این برنامه، آزادی عمل مدرسه در طراحی

و اجرای برنامه ویژه مورد نظر خود براساس نیازسنجی، خواست‌سنجی و سنجش امکانات خود است. این موضوع زمینه رشد مدرسه را در اموری چون طراحی، سازماندهی و اجرای برنامه درسی ویژه فراهم می‌سازد و تمامی امکانات بالقوه مدرسه را در بستر فرهنگی اجتماعی آن به میدان عمل فرا می‌خواند از یک سو توان دانش‌آموزان، خانواده‌ها، فارغ‌التحصیلان پیشین مدرسه و منابع انسانی شایسته محلی و از سوی دیگر امکانات و تجهیزات و موقعیت‌های قابل استفاده محلی، و همچنین بستر فرهنگی، آداب و رسوم و هنرها و میراث فرهنگی منطقه همگی از امکانات و سرمایه‌های اجرای برنامه ویژه مدرسه به شمار می‌آیند. خواست، همراهی و پشتیبانی اولیا نیز عنصری حیاتی‌بخش در این عرصه محسوب می‌شود.

مهم‌ترین محدودیت در اجرای این برنامه، وجود نگاه حداقلی به کارکرد مدرسه و رضایت دادن به کمترین انتظارات از عملکرد مدرسه از سوی اداره‌کنندگان نظام آموزشی اعم از سیاست‌گذاران کلان تا مدیریت مدرسه است. نادیده گرفتن ظرفیت‌ها و تمرکز صرف بر روی بخش تجویزی برنامه‌های درسی و تأکید بر آموزش‌های آزمون‌مدار به طور جدی به حذف برنامه درسی ویژه مدرسه می‌انجامد. علاوه بر آن محرومیت‌ها و محدودیت‌های شدید مادی و مالی و فقر فرهنگی بستر اجتماعی مدرسه می‌تواند دست مسئولان مدرسه را در اجرائی کردن برنامه‌ها ببندد. احساس نیاز نکردن دانش‌آموزان و اولیا و مربیان به این برنامه‌ها عامل اصلی نادیده گرفته شدن برنامه یا اجرای صوری و ظاهری آن به شمار می‌آید.

۲۵ برای نمونه، تقویم اجرای سالانه مدرسه برای اجرای برنامه ویژه مدرسه چگونه است؟

جدول تقویم زمان‌بندی شده اجرا شامل عنوان‌های زیر است که می‌تواند هر یک ستونی را در جدول به خود اختصاص دهد. تاریخ اجراء، عنوان برنامه، پایه‌های تحصیلی، مسئول اجراء، محل برگزاری، تعداد جلسات.

۲۱ پروژه به چه معناست و یادگیری پروژه محور چه مشخصاتی دارد؟

پروژه فعالیتی است به قدر کافی پیچیده، زمان‌بر، دارای ماهیتی چند بعدی و تلفیقی (ابعاد، متغیرها، عوامل مؤثر و رشته‌های دخیل متعدد) و دارای ابهام که معمولاً منجر به

یک تولید مشهود یا عینی قابل ارائه می‌شود. یادگیری پروژه محور اصولاً پژوهش محور و از نوع کاوشگری است که بر جنبه‌های تحقیق آزمایشی (Investigation) بیش از جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها (Research) تأکید می‌کند. این نوع یادگیری نیازمند به‌کارگیری مهارت‌های مختلف فرایندی از جمله مشاهده، بازدید، جمع‌آوری اطلاعات، طراحی تحقیق، کنترل متغیرها، به‌کارگیری ابزار، اندازه‌گیری، تحلیل تفسیر یافته‌ها و پیش‌بینی و فرضیه‌سازی است. شروع یادگیری پروژه‌ای از انتخاب موضوع یا مسئله آغاز می‌شود و معمولاً به صورت گروهی و تیمی در گروه‌های کوچک سه تا پنج نفره انجام می‌گیرد. انجام بعضی از فعالیت‌های پروژه‌ای نیازمند وجود افراد مشاور یا راهنماست، در حالی که بسیاری از فعالیت‌ها بدون نیاز به استاد راهنما و صرفاً از طریق دریافت راهنمایی‌های کلی قابل انجام است. این راهنمایی‌ها در کتاب‌های موجود در بازار آمده است و در سایت‌های معتبر نیز وجود دارد. هر یادگیری پروژه‌ای دستاوردی دارد که باید ارائه شود. این ارائه معمولاً در مراسم نمایشگاهی در مدرسه با دعوت از خانواده‌ها و مدعوین انجام می‌شود.

۲۲ نمونه‌ای از پروژه‌های قابل انجام در دوره دوم متوسطه چیست؟

ساخت یک وسیله، ثبت یک اختراع، به‌کارگیری روش علمی در حل یک مسئله، طراحی و انجام یک آزمایش، کارهای رباتیک، طراحی سازه، تولید یک محصول، نمونه‌سازی،...

۲۳ سمینار به چه معناست؟

سمینار عرصه نمایش و نشان دادن حاصل تلاش دانش‌آموزان در فعالیت‌های مبتنی بر پژوهش از نوع مطالعاتی (Research) است. هر گاه دانش‌آموزی به تنهایی یا با همکاری گروهی از دوستانش درباره موضوعی به مطالعه، گردآوری، دسته‌بندی و تحلیل اطلاعات بپردازد و یافته‌های خود را در قالبی منسجم، آگاهی‌بخش و نظام‌مند ارائه کند سمینار شکل گرفته است. به‌کارگیری خلاقیت شخصی و بهره‌گیری به‌جا و بیشینه از رشته‌های هنری، رسانه‌های جدید فناوری ارتباطات و فضای چندرسانه‌ای بر مؤثر بودن ارائه می‌افزاید. عرضه کردن محصول کار یا فعالیت در رشد و پرورش شخصیت هر دانش‌آموز نقشی

توصیه‌های لازم به مدیران مدارس

در خصوص اجرای درست برنامه‌ها به منظور تحقق یافتن اهداف پیش‌بینی شده

اولین توصیه به مدیران مدارس این است که از فرصت ۱۰ تا ۲۰ درصد زمان اختصاص یافته به خودشان حداکثر استفاده را ببرند. محتوای بعضی از دروس مثل هنر، تاریخ، جغرافیا و ... را می‌توان به موضوعات بومی و محلی اختصاص داد. در اینجا مدیران باید کمک کنند و شرایط اجرا را برای معلمان فراهم نمایند.

توصیه دوم این است که حتماً از بسته‌های پشتیبان استفاده کنند. برای هر کتاب درسی، در سال تحصیلی ۹۶-۹۵، بسته‌های آموزشی و نرم‌افزارهایی پیش‌بینی شده است که امید می‌رود معلمان از آن‌ها همراه کتاب درسی به‌عنوان پشتیبان از کلاس درس استفاده کنند. از آن جمله باید به فیلم‌های آموزشی معلمان؛ نرم‌افزارهای آموزشی؛ کتاب کار و کتاب راهنمای معلم اشاره کرد.

ضمن اینکه به دبیران توصیه می‌شود از سایت رشد WWW.ROSHE.IR بازدید کنند بعضی برنامه‌ها و فیلم‌های سه تا پنج دقیقه‌ای نیز، به‌عنوان پشتیبان از کلاس، روی سایت بارگذاری شده است تا در کلاس‌های درس فضا و محیط شادابی برای حضور و مشارکت جدی دانش‌آموزان در فرایند یاددهی - یادگیری فراهم شود.

توصیه جدی دیگر به همه همکاران در سراسر کشور این است که حتماً به جدول، عناوین و ساعات دروس عنایت ویژه داشته باشند. برای هر درس شأن و جایگاه خاص خودش را قائل شوند و آن را در زمان و ساعتی که مشخص و تعیین شده است، تدریس کنند. نباید به بهانه کاهش ساعت، یک درسی را فدای درس دیگر کنند، زیرا هر درس برای خودش فلسفه وجودی دارد. در نهایت به رعایت تک‌زنگ ۵۰ دقیقه در اجرای زمان آموزش توجه ویژه نمایند.

بی‌بدیل دارد، از این رو تنها به عنوان یک روش به آن نگاه نمی‌شود بلکه وجه هدفی آن نیز بسیار مهم است. یعنی پاره‌ای از اهداف مرتبط با رشد دانش‌آموز در زمینه خودباوری و اعتمادبه‌نفس جز از این طریق میسر نمی‌شود. در سمینار نه تنها طیف وسیعی از روش‌ها به کار می‌رود بلکه در عرصه مخاطبان نیز، طیفی گسترده، از یک همکلاسی گرفته تا مخاطبان جهانی - از خرد تا کلان - را در برمی‌گیرد. از نظر زمان نیز همین گستردگی وجود دارد، چرا که بسیاری از ارائه‌ها اساساً به‌صورت غیرحضور و غیرشفاهی از طریق تولیدات مکتوب (مانند گزارش، اینفوگراف، مقاله، قطعه ادبی و ...) و غیر مکتوب (مانند فیلم، قطعه صوتی، نماهنگ یا کلیپ، قطعات نمایشی و ...) انجام می‌شود. در سمینار گاهی فقط یک نفر ایفای نقش می‌کند و گاهی خود به عرصه کار گروهی تبدیل می‌گردد.

۲۴ نمونه‌های مناسب برای کارهای منجر به برگزاری سمینار کدام است؟

فعالیت‌های تحقیقی در عرصه‌هایی مانند:

شعر و ادب فارسی، دوره یا رویداد تاریخی، پاسخ به سؤالات و شبهات دینی، موضوعات علمی و مرزهای دانش، نوآوری‌های فناورانه، مشاغل، مکاتب فکری یا اجتماعی یا سیاسی، رشته‌های هنری، مشاهیر و بزرگان، مسائل اجتماعی و مشکلات انسانی، محیط زیست، بهداشت و تندرستی، مسائل جهان امروز، میراث فرهنگی، فرهنگ و تمدن اسلام و ایران، تربیت بدنی و رشته‌های ورزشی، گذشته حال و آینده تمدن‌ها و کشورهای جهان، مفاهیم و موضوعات اقتصادی، صنعت، گردشگری، کشاورزی، خدمات و ...

۲۵ برای اشاعه و ترویج این برنامه چه می‌توان کرد؟

مهم‌ترین روش اشاعه ایجاد فضایی برای کمک فکری مدارس به یکدیگر در اجرای این برنامه است. به عبارت دیگر، در صورت ایجاد ارتباط بین مدیران و شوراهای مدارس هم‌جوار و همفکری و تبادل تجربیات بین آن‌ها می‌توان الگویی را برای اشاعه و ترویج برنامه ویژه مدرسه و زمینه‌سازی برای ایجاد شبکه‌ای مجازی برای اشتراک گذاشتن ایده‌ها، برنامه‌ها و محتواهای تولید شده، امکانات و آمادگی‌ها به وجود آورد.